

Mida õpetab ajaloo uurimistöõ õpilasele ?

24. oktoober

Viivi Rohkla Lähte Ühisgümnaasium

Laiendaksin teemat nii: **mida õpetab ajaloo uurimistöõ õpilasele ja õpetajale?**

Sotsiaalteadlane ja kodanikuühiskonna aktivist Aare Kasemets ütles pärimuskultuuri konverentsil Viljandis oktoobrikuu algul:

ei saa olla migrant oma kodukohas! Kui oled valinud elukohaks ühe paiga, siis võiksid teada ka selle paiga lugu: ajalugu, muistiseid, pärimust jne

Olen õpilaste uurimistöõde juhendamiseega tegelnud alates 1983. aastast, mil minu juhendatud esimene uurimistöõ kodukoha kultuuriloost pääses edasi esitamiseks üle- eestilisele õpilaste kodu-uurimiskonverentsile, mida korraldas praegugi tegutsev Kodu-uurimise Selts. Ja praegugi saadetakse üle-eestilisele õpilaste kodu-uurimiskonverentsile uurimusi paljudest koolidest. Uurimuste põhiteemaks tavaliselt kodukoht või seal elav inimene. Õpilane, kes uurib oma kodukoha ajalugu, pärimust, muinsusobjekte, inimesi, paneb uuritu kirja ja talletab mälestused, on andnud eesti ajaloole omapoolse panuse ja suurepäraseid allikad, mida edaspidi saavad kasutada teisedki uurijad. Selline õpilane pole migrant oma kodukohas! Ta on teadja.

Õpilase poolse arvamuse uurimistöõ tegemisest ajalooalaste uurimistöõde võistluse vabariigi presidendi auhindadele hindamiskomisjoni kokkuvõttest:

... Uurimistöõd kirjutama ajendas eelkõige huvi oma juurte vastu: Tänavad on täis maju, mille sees elavad mitmesugused inimesed. Me ei oska aimata, mida nad tunnevad või loodavad. Me ei tea, millised on nende juured ja kust nad pärit on. Kas me isegi teame, kes on meie esivanemad? Kust nad pärit on? Mida nad on oma nooruspõlves korda saatnud?

... Isikutega seotud küsimuste kõrval tõukas tagant ka lihtsalt suur ajaloohuvi: minul on huvi põnevate ja salapärase asjade vastu, mida keegi veel uurinud ei ole.

Ja sellele risti vastupidi ärgitasid mitmeid noori tööle ka varasemate samateemaliste uurimuste eeskuju. Tööde eesmärkideks seati sageli uurida Eestis aset leidnud muutusi või lihtsalt ajalugu jäädvustada...

Allikatest info väljalugemine, tõlgendamine ja kasutamine on uurimise juures kõige tõsisem ülesanne. *Õpilaste endi poolt väljatoodud töö koostamise raskustest jäid kõlama märksõnad aega- ja vaevanõudev...*

Hea oli lugeda huvitavalt kirjutatud ja korrektselt sõnastatud töid.

Tööde vormistamine oli üldiselt hea ning võib esile tõsta paljude tööde kaunist kujundust. Ka need oskused omandati või neid lihviti uurimust koostades.

Rõõm on tõdeda, et õpilastööde võistlus on jätkuvalt populaarne ning autorid rõhutavad uurimistööst saadud kogemusi ja teadmisi, maailmapildi avardamist jm. Töödest kumas austus ja suur huvi oma kodukoha ja -maa vastu. Hinge lähevad ühe noore ajaloo uurija sõnad: *Mulle meeldib Eestis elada. Siin on rahulik loodus, toredad ja kohusetundlikud inimesed. Me oleme väike riik, kuid me oleme suutnud hoida oma kultuuri...*

Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi poolt korraldatavate ajalooalaste uurimistöõde võistlusi vabariigi presidendi auhindadele on korraldatud 12. Käimas on 13. Neil võistlusel on kokku osalenud 1641 õpilast ja valminud 1312 uurimistöõd. Just niipalju on 12 aasta jooksul allkirjastatud Eesti Vabariigi presidentide poolt tänukirju. Ja kolmveerand sellest arvust on tänukirju saanud uurimuste juhendajad, sest mitmed õpetajad on võtnud juhendada koguni kümneid uurimusi ühel aastal. Presidendi Kultuurirahastu on auhinnaraha selle aja jooksul antud 72-le õpilasele ja

nende juhendajatele. Haridus- ja Teadusministeerium on autasustanud väärtuslike raamatutega ca 600 uurimust ja rahvusvahelistes noortelaagrites on käinud 52 noort. See on stiimuliks uurimuste kirjutamisel. Pealegi saavad auhinnakohale tulnud abiturientid valida riigieelarvelise koha Tartu Ülikoolis, sest võistlus on võrdsustatud olümpiaadidega. Õpilaste uurimusi säilitatakse Kirjandusmuuseumis, kus nendega on võimalik tutvuda kõigil huvilistel.

Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi poolt korraldatavate võistluste läbiviimise eesmärkideks on:

- rahvuslike väärtuste mõtestamine, põlvkondadevahelise sideme ja järjepidevuse hoidmine
- õpilaste ajaloohuvi süvendamine ja nende silmaringi avardamine
- õpilaste iseseisva uurimistööalase tegevuse oskuste arendamine.

Teemad 12 aasta jooksul:

Eesti kodu ja pere XX sajandil

Eesti kool

Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik

Laps

Muutuv Eesti XX sajandil

Igapäevaelu Eestis XX sajandil

Taasiseseisvunud Eesti

Inimene ajaloos XX sajandil

Eesti Euroopas

Minu Eesti

Kakskümmend aastat Eesti ajaloos (1991-2011)

Mida on õpetanud uurimuse tegemine õpilasele?

- Suhtlemist - kasvõi oma pere ringis, kui ta koostab suguvõsa teemalist uurimust. Mis saab olla vanaemale/ vanaisale rõõmutoovam, kui lapselapse huvi tema lapsepõlve, kooliaastate või üldse elu vastu? Õpilane õpib suhtlema ka oma kodukandi rahvaga allikmaterjale kogudes.
- Ta on teada saanud fakte otsestest allikatest, mida analüüsida, võrrelda ja millest järeldusi- üldistusi teha
- Ta oskab läbi viia kirjalikke ja suulisi küsitlusi, oskab intervjuuerida
- Ta on andnud oma panuse eesti ajalukku
- Ta on paljude faktide ainuteadja ja ise algallikas
- Ta on õppinud, sageli ka selgeks saanud teadustöö tegemise võtted, ta oskab kogutud materjali vormistada uurimuseks
- Õpilane õpib korrektselt vormistama ka referaati, uuriva õppetööga seotud projekte jne
- Ta saab esinemiskogemuse, sest enamasti ta ju kannab oma uurimuse ette kas koolis või laiemale kuulajaskonnale konverentsidel
- Ta saab ettevalmistuse kõrgkoolis tehtavale uurimistöole
- Õpilane õpib oma aega planeerima
- Saab eduelamuse ja koostöökogemuse juhendajaga

Mida annab uurimistöö juhendamine õpetajale?

- Kinnituse, et see töö on vajalik.
- Eduelamuse juhendatava heast tööst
- Palju teadmisi, mille saab uurimuse valmimise käigus, sest ka õpetaja õpib

Usun sellesse, et uurimistöo on vajalik, sest selle tegemine õpetab nii uurijat kui ka juhendajat. Uurimuse koostamine viib noore sageli sügavamalt huvi tundma ajaloo vastu. Aga see ongi meie eesmärk.

Täna kuulamast!